

Salmesang for babyer

Hvem skulle tro det, at babyer kan lide salmesang. Ikke desto mindre har salmesang for babyer været et af de store hit i Københavns stift i 2003.

Det hele begyndte med, at professor Inge Marstal fra Det kongelige danske Musikkonservatorium mødtes med nogle af Københavns stifts præster en forårsdag på Stiftscentralen. Hun fortalte om det forskningsprojekt, hun var i gang med på Konservatoriet om nyfødte børn og musik. Konservatoriet har i den forbindelse etableret mødregrupper, hvor man stimulerer nyfødte børns modtagelighed for klangkvaliteter, klangfarve og rytme.

Vi lod os inspirere af den musikalske mødregruppe og spurgte et par af Konservatoriets nyuddannede musikpædagoger, der har arbejdet med mødregrupperne, om de ville lave salmesang for babyer. Inge Marstal gik med stort engagement og med sin store ekspertise ind i arbejdet med at finde salmer, der var egnede til at synge for babyer. Det viste sig, at mange af vore ældre salmer netop besidder den enkelthed i det musikalske udtryk, der gør, at de er oplagte at synge for små børn.

45 salmer blev udvalgt fra Den Danske Salmebog og udgivet, takket være støtte fra Sankt Pauls kirke, Holmens provsti, og Menighedernes Daginstitutioner, i salmebogen: *'Mine første salmer'*.

Den lille salmebog har været et vigtigt redskab i kirkenes baby-musik, og en velkommen gave til de familier, der har deltaget i projektet. Der er ikke flere eksemplarer tilbage af *'Mine første salmer'*, men Vajsenhusets forlag vil udgive en lidt udvidet udgave af den, som vil være i handlen i løbet af efteråret 2004.

Mange af vore ældre salmer besidder netop den enkelthed i det musikalske udtryk, der gør, at de er oplagte at synge for små børn

Babyer og musik

Musikken og barnets musikalske udvikling er udgangspunktet for babysalmesangen.

Derfor indgår der i babysalmesangen ikke alene salmesang men også forskellige former for sanglege. Sanglege som åbner barnets ører for musikken.

Det er f.eks. ikke lige meget, om man synger et interval på tre eller fem toner. Et interval på fem toner, en kvint, har en anden kvalitet end et interval på tre toner. Det ene interval er ikke bedre end det andet, men de fungerer forskelligt. En kvint har i særlig grad en evne til at åbne for omverdenen. Det kan man musikteoretisk beskrive, men når man er sammen med babyer, behøver man ikke at beskrive det. Enhver kan se det. Enhver kan se, hvad der sker med børnene, når man synger deres navn på en kvint. Deres øjne bliver store, og de bliver helt stille for at lytte efter, hvad det er, de hører.

Rytmen har på samme måde en afgørende betydning for, at barnet føler sig godt tilpas.

Rytmen er grundstrukturen i menneskets åndedræt og på samme måde grundstrukturen i en vuggesang. Gennem rytmen kan man vugges til ro. Lige som en rytme også kan have en helt anden karakter og animere os til at handle.

Musikken har sin egen struktur og sit eget sprog, hvormed den påvirker os.

Musik er ikke bare musik, derfor er det heller ikke lige meget, hvad det er for en musik, som vi lader løbe ind igennem øregangene og slet ikke på vores babyer.

Babyer har nemlig en forbløffende sans for kvalitet. De kan blive helt salige, hvis man vugger dem i søvn til tonerne af 'Sov sødt barn lille', eller hvis man danser med dem til melodien på Kingos digt til 'Sorrig og glæde'

Mange af de udvalgte salmer hører til blandt de store salmetekster. Nogle vil måske spørge, om teksterne ikke kan blive for store for små børn. Det er jeg ikke helt sikker på. Musikpædagogen Cæcilia Glode har givet udtryk for, at netop de vanskelige ord kan have sin egen styrke, som bolcher man skal sutte længe på, indtil man til sidst kommer der ind, hvor den stærke smag gemmer sig.

Børn stiller heller ikke, på samme måde som voksne, krav om at forstå meningen i alle ordenen. Børn elsker f.eks. rim og remser, de elsker ord, der alene gennem deres lydige udtryk spiller op mod og med hinanden.

De melodier, der så at sige synges ind med moder-mælken, glemmer det lille barn aldrig. Melodien er lagret i barnets bevidsthed som en god oplevelse. Denne oplevelse genkalder de, når de senere hører melodien. På den måde kan de i resten af deres liv synge sig ind til en større og større Gudsforståelse, hver gang de hører den melodi, der var tryk og god at høre deres mor synge.

Baby-musikken arbejder ikke blot med høresansen,

men med hele barnets motorik og evne til at se, mærke og føle verden udenfor. Derfor er der også indlagt danse til nogle af salmerne.

Salmer vi er vant til at sidde stille til, får en helt anden betydning i det øjeblik, de også bliver omsat i enkle trin.

Babyer har en forbløffende sans for kvalitet. De kan blive helt salige, hvis man vugger dem i søvn til tonerne af 'Sov sødt barn lille', eller hvis man danser med dem til melodien på Kingos digt til 'Sorrig og glæde'

Rytmen går ind i kroppen på en anden måde, når man både synger og danser til den.

I øvrigt er mange af de ældste salmemelodier oprindelig også dansemelodier. I dag formaliseret til stillesiddende salmesang.

Hermed er også åbnet for en ny form for salmesang. En salmesang der også tager bevægelsen med i sit udtryk. Vi behøver altså ikke gå til andre himmelstrøg for at få en større livsglæde ind i vores gudstjenester. Vore egne salmer kan i høj grad bruges på en måde, vi måske ikke forventer af dem. De ejer på deres egen måde kvaliteter, som er på højde med det gudstjenesteliv, vi ellers kun forbinder med de kirkelige retninger, der benytter sig af gospelsang.

Det praktiske forløb

Det praktiske forløb i babysalmesang strækker sig typisk over 10 uger. Babyerne og deres mødre eller fædre eller bedsteforældre mødes en gang om ugen i ca. tre kvarter med en musikpædagog.

Der kan maksimalt være 12 børn pr. hold.

Honoraret til en musikpædagog for 10 gange er 5.000 kr. Til gengæld kræves der så også af musikpædagogen, at han eller hun er uddannet inden for denne musikalske skoling, der ligger til grund for idéen bag projektet og er velbevandret i den salmelitteratur, der benyttes.

Der er forskellige modeller for afvikling af betalingen. Kirken kan afholde hele udgiften, men i flere og flere kirker er man gået over til delvis brugerbetaling. Forældrene betaler 250 kr. for et forløb over 10 gange. Med 12 deltagere bliver det til 3.000 kr. De resterende 2.000 kr. betales af kirkekassen.

Tilmeldingen til baby-musikken er bindende for alle 10 gange.

Forløbet kan foregå både i et kirkerum eller i lokaler uden for kirken.

Det er blot nødvendigt, at der er et klaver og en båndoptager.

Klaveret bruges ikke kun som ledsageinstrument til salmerne og sangene, men i lige så høj grad for at babyerne kan mærke, hvordan et instrument vibrerer, når det giver lyd fra sig. Babyerne bliver sat op på klaveret, så de kan mærke, hvordan lyden og rytmen rent fysisk forplanter sig til deres krop.

Forløbet kan afsluttes med en kort gudstjeneste, hvor man synger og danser for og med børnene til salmerne og beder Fadervor og lyser velsignelsen.

Der skal ikke siges for meget til en baby-gudstjeneste, det er musikken og sangen, der bærer det hele, det er det, babyerne kan lide.

Babysalmesang er kommet for at blive. Ved årsskiftet 2003-4 kunne Københavns stift tælle 10 kirker, der var i gang med det og flere er i gang med at etablere det.

Enhver, der har oplevet en babysalmesang, glemmer det aldrig, det skal i virkeligheden, ses, høres og opleves.